

تعطیل شد

روزه داری اجباری؟

بررسی مشکلات تعطیلی سلف سرویس، در ماه رمضان

اعتراض به بسته بودن سلف سرویس دانشگاه در وعده ی نهار در ماه مبارک رمضان

ماه مبارک رمضان برای بسیاری از مؤمنان، ماه روزه و عبادت است، اما در عین حال، اسلام بر احکام فقهی و اصول انسانی خود تأکید دارد که روزه نه بر همه واجب است و نه برای همه ممکن. در این راستا، بسته بودن سلف سرویس دانشگاه در وعده نهار نه تنها با ملاحظات شرعی و انسانی در تضاد است، بلکه موجب مشکلات متعددی برای دانشجویانی که روزه دار نیستند، می شود. در این یادداشت، دلایل مخالفت با این تصمیم را مطرح می کنیم.

۱. روزه برای برخی افراد حرام است

یکی از اصول مسلم فقه اسلامی این است که روزه بر بیماران و افرادی که روزه برایشان ضرر دارد، واجب نیست؛ بلکه حتی حرام است. قرآن کریم به صراحت می فرماید: «فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ» (بقره: ۱۸۴)، یعنی هرکس بیمار یا در سفر باشد، باید روزهای دیگری را به جای آن روزه بگیرد. بنابراین، تعطیل کردن سلف در وعده نهار، موجب سختی و آسیب جسمی برای دانشجویان بیمار خواهد شد.

۲. حرام بودن روزه برای بانوان در برخی روزهای ماه

احکام شرعی به صراحت اعلام کرده اند که بانوان در برخی ایام ماه از روزه گرفتن معاف هستند. بنابراین، تعطیل کردن سلف سرویس نه تنها نادیده گرفتن حقوق این افراد است، بلکه آنان را مجبور به شرایطی دشوار برای تأمین غذا می کند.

۳. ایجاد تظاهر به روزه خواری در محیط دانشگاه

مسئولان دانشگاه احتمالاً با نیت جلوگیری از تظاهر به روزه خواری، سلف را در وعده نهار تعطیل کرده اند؛ اما نتیجه معکوسی حاصل شده است. دانشجویانی که مجبورند غذا را در محیط دانشگاه اما خارج از سلف سرویس بخورند، بیشتر در معرض دید هستند و همین امر باعث نمود بیشتر این رفتار می شود. آیا بهتر نیست که این مسأله در محیطی مدیریت شده مانند سلف سرویس، به شکلی محترمانه کنترل شود؟

۴. حکم مسافر برای دانشجویان غیربومی

بسیاری از دانشجویان دانشگاه، که غیر بومی هستند، ممکن است در این ایام اقامتی کوتاه در دانشگاه داشته باشند و طبق احکام فقهی، مسافر محسوب می شوند. فقه اسلامی صراحت دارد که مسافر، حتی اگر بخواهد، حق ندارد روزه بگیرد و این کار بر او حرام است. چرا دانشگاه که خود، منزلگاه این دانشجویان است، در تصمیم گیری هایش این قاعده را نادیده می گیرد؟

۵. قاعده تنفیر در فقه اسلامی

فقه اسلامی تأکید دارد که هر عملی که موجب ایجاد نفرت و دلزدگی از دین شود، ناپسند و حتی حرام است. تعطیل کردن سلف سرویس برای اجبار غیرمستقیم دانشجویان به روزه داری، احساس اجبار و نارضایتی در میان دانشجویان ایجاد می کند که این خود، برخلاف روح دین و قاعده تنفیر است. آیا این تصمیم، مردم را به دین نزدیک تر می کند یا آنان را از آن دور می سازد؟

۶. مشکلات گوارشی و سلامت افراد دارای عذر شرعی

افرادی که عذر شرعی برای روزه نگرفتن دارند، مجبورند ساعات طولانی را بدون غذا سپری کنند که این امر می تواند مشکلات گوارشی و ضعف جسمانی برای آن ها ایجاد کند. چرا دانشگاه به جای حمایت از سلامت دانشجویان، آن ها را در شرایط دشواری قرار می دهد؟

۷. افزایش هزینه های اقتصادی برای دانشجویان

تعطیلی سلف در وعده نهار، باعث می شود دانشجویانی که روزه نیستند، مجبور شوند از رستوران های بیرون غذا تهیه کنند. این در حالی است که بسیاری از این دانشجویان، توانایی مالی لازم برای تأمین روزانه یک وعده غذایی خارج از دانشگاه را ندارند. چرا دانشگاه، که وظیفه آن حمایت از دانشجویان است، آنان را در چنین تنگنایی قرار می دهد؟

۸. عقب ماندگی نظام دانشگاهی از نظام حکمرانی کشور

حاکمیت در ایران پذیرفته است که برخی افراد به دلایل شرعی یا شخصی روزه نمی گیرند و به همین دلیل، امکان ارائه غذا در برخی رستوران های سطح شهر را فراهم کرده است. پس چرا نظام دانشگاهی از این قاعده عقب تر است؟ آیا دانشگاه ها نباید در این زمینه از سیاست های کلان حکمرانی پیروی کنند؟

یک پرسش از مسئولان دانشگاه

با همه این توضیحات، یک سوال باقی می ماند:

کدام حکم خدا بر زمین می ماند اگر با پوشاندن پنجره های سلف سرویس در هنگام وعده نهار، دانشگاه نسبت به ارائه سرویس غذا اقدام کند؟

در پایان، یادآور می شویم که «الْمُتَّقِدُّ لَهُمْ مَارِقٌ وَ الْمُتَأَخَّرُ عَنْهُمْ زَاهِقٌ وَ الْإِلَازِمُ لَهُمْ لِاحِقٌ»؛ یعنی هر که از آن ها پیشی گیرد، از دین خارج شده، و هر که از آن ها عقب بماند، هلاک خواهد شد، و آن که همراه آنان باشد، به حقیقت پیوسته است.

♦ دانشگاه باید در سیاست گذاری های خود از اعتدال، حکمت و اصول فقهی و انسانی پیروی کند و از تصمیماتی که موجب تنگنا، اجبار و تنفر می شود، بپرهیزد.